

Ajuntament de Granollers
Cooperació i Solidaritat

Àrea de Processos
Estratègics i Comunicació

C. Rec. 19
Tel. 93 842 68 32
08401 Granollers
canjonch@ajuntament.granollers.cat

NIF P-0809500-B

PROTOCOL D'ACOLLIDA A LES PERSONES REFUGIADES

Setembre de 2016

ÍNDEX

Preàmbul. <i>El drama dels refugiats al món</i>	4
-Context d'emergència i excepcionalitat	4
-Maig de 2016. Situació després de l'acord entre la Unió Europea i Turquia	5
-I la ciutat de Granollers, què pensa fer-hi?	5
1. Fonaments del Protocol d'acollida a les persones refugiades	6
1.1. El Pla de projecció exterior (2014-2018) i el Programa d'Actuació Municipal (2015-2019)	6
1.2. Granollers, ciutat d'acollida a les persones refugiades	6
1.3. La cooperació i la solidaritat	7
1.4. L'acollida a les persones nouvingudes	7
1.5. La defensa dels drets humans	8
1.5.1. La ciutat i la defensa dels drets humans	8
1.5.2. Ciutats Constructores de Pau. Ciutats Defensores dels drets Humans	8
1.5.3. El paper de les entitats en defensa dels drets humans i l'acollida	9
1.5.4. El treball de les entitats contra les desigualtats a casa nostra	10
1.6. El projecte de Can Jonch. Centre de Cultura per la Pau: memòria històrica, educació per la pau, cultura de pau, solidaritat i resolució de conflictes	10
2. Fonaments jurídics per a l'elaboració del Protocol municipal d'acollida a les persones refugiades	111
2.1. El dret d'asil	11
a) Com a dret universal	11
b) En el marc europeu	11
c) A l'Estat espanyol	11
d) A Catalunya	12
2.2. L'Estat espanyol: del teòric dret d'asil a la realitat	13
3. Principis rectors i d'acció institucional	14
3.1. Principis i valors	14
3.2. Treball en xarxa	14
4. Línies d'actuació	15
5. Recursos locals per afrontar el protocol municipal d'acollida	16
5.1. Subjectes del Protocol. Les persones refugiades i la societat granollerina	16
5.2. Actors del Protocol municipal.	17
5.2.1. Creu Roja	18
5.2.2. Serveis municipals	18
5.2.2.1. Planificació i Projectes estratègics	19
5.2.2.2. Oficina d'Atenció al Ciutadà	19
5.2.2.3. Servei de Nova Ciutadania	19
5.2.2.3.1. CIRD	20
5.2.2.4. Servei d'Educació	20
5.2.2.5. Servei de Joventut	21
5.2.2.6. Serveis Socials	21
5.2.2.7. Salut Pública	21
5.2.2.8. Oficina d'Habitatge. Granollers Promocions	21
5.2.2.9. Gabinet de Comunicació	22
5.2.1.10. Altres serveis municipals	22
5.3. Persones voluntàries	22
5.4. Altres entitats col·laboradores	22
6. Fases de la intervenció. Funcions de cada actor. Calendari.	22
6.1. Previ a la recepció i acollida	22

6.2. Recepció i primera acollida	23
6.3. Integració	23
6.4. Autonomia	24
7. Coordinació del pla. Mecanismes de seguiment i avaluació	24
8. Pressupost 2017	

PREÀMBUL. EL DRAMA DELS REFUGIATS AL MÓN

Es calcula que més de 60 milions de persones viuen lluny de casa seva per la desraó de la persecució, la violència i la vulneració dels drets humans. És el més gran èxode de persones exiliades des de la Segona Guerra Mundial.

Les dades de l'ACNUR indiquen que més de la meitat de les persones refugiades al món (53%) procedeixen de tres estats: Afganistan, Síria i Somàlia.

El món occidental, el Nord, no és la principal destinació de les persones refugiades: el 86% de les persones refugiades al món són acollides en països empobrits: Turquia, Pakistan, Líban, Iran, Etiòpia i Jordània.

Context d'emergència i excepcionalitat

Malgrat que la crisi dels refugiats a Europa va fer-se present en els mitjans de comunicació durant el 2015, el cert és havia començat abans, entre 2007 i 2011, quan un gran nombre d'immigrants irregulars procedents de l'Orient Mitjà i Àfrica va travessar la frontera entre Turquia i Grècia, fet que va comportar que Grècia i l'Agència Europea de Protecció de Fronteres —Frontex— milloressin els controls fronterers.

Un dels detonants va ser l'agreujament de la guerra a Síria durant el 2014, un conflicte que s'havia iniciat el 2011. La Guerra Civil Siriana ha convertit el país en el primer quant a l'origen de persones refugiades en el món.

El problema es va aguditzar l'abril de 2015: milers de migrants van arriscar les seves vides creuant la Mediterrània, a bord d'embarcacions precàries i vaixells amb limitades condicions tècniques o excés de persones a bord; almenys cinc embarcacions que transportaven gairebé dos mil migrants a Europa es van enfonsar, amb una xifra de morts de més de 1200 persones.

Es calcula que en tot el 2015 més de 3700 persones van morir mentre tractaven d'arribar a Europa.

En aquest context -guerra a Síria, augment de les migracions i tragèdia durant el trajecte-, diversos governs europeus van preferir destinar recursos a patrulles frontereres abans que a l'ajut humanitari.

No hi havia una postura comuna a Europa: mentre estats com Bulgària i Hongria posaven obstacles a l'arribada dels refugiats, Àustria i Alemanya van donar entrada als milers de refugiats que ja no podien accedir al país.

La resposta de la Unió Europea va ser desigual: quatre estats (Alemanya, Suècia, Itàlia i França) reberen al voltant de dos terços de les sol·licituds d'asil de la UE el 2014 i atorgaren gairebé dos terços dels estatus de protecció, mentre que l'anàlisi de les dades de Nacions Unides i del Banc Mundial indica que Suècia, Hongria i Àustria es trobaven entre els principals receptors per càpita de sol·licitants d'asil de la Unió Europea, en ajustar-se segons la seva població.

Durant l'any 2014 va haver-hi 626.025 peticions d'asil al estats de la Unió Europea, amb 357.425 decisions preses -183.365 de positives i 174.060 de rebutjades-. La condició de refugiat la van assolir en 103.965 persones, el 57% de les positives, i van obtenir protecció subsidiària 59.470 persones (32% de les positives).

L'Estat espanyol ha reubicat 18 persones refugiades, mentre que la xifra total dels estat europeus és de 660 persones, lluny dels 160.000 refugiats dels que s'havien compromès durant la tardor de 2015.

Es calcula que l'any 2015 el nombre de peticions d'asil als estats de la Unió Europea s'ha doblat, fins a 1.255.640.

Maig de 2016. Situació després de l'acord entre la Unió Europea i Turquia

Les organitzacions humanitàries i de defensa dels drets humans han coincidit a qualificar l'acord entre la Unió Europea i Turquia com a despropòsit, atès que inclou devolucions de persones refugiades a aquest estat.

Amb aquest acord es vulnera

-El principi de no devolució de la Convenció de Ginebra, que garanteix que les persones no siguin expulsades a un país on la seva vida corri perill.

-El Conveni Europeu de Drets Humans, que prohibeix les expulsions en cadena i en calent, cosa que també prohibeix el Tribunal Europeu de Drets humans. A més, el dret internacional expressa que l'avaluació d'una sol·licitud d'asil ha de ser individual i no pot estar basada en la nacionalitat, ja que seria discriminatori.

Mentrestant, els països Schengen de l'est (Hongria, Eslovàquia, República Txeca i Polònia), però també Espanya, s'oposen al sistema de quotes i han exigint a Grècia frenar l'arribada de refugiats. La ruta dels Balcans ha quedat blindada i cada cop limiten més l'entrada a una part dels nacionals de Síria, l'Iraq i l'Afganistan.

L'enduriment de les polítiques migratòries també a arribat a estats com Suècia, Noruega, Dinamarca...

Turquia, a canvi de 6.000 milions d'euros, acull 2,6 milions de persones refugiades.

I, com a ciutat, què pensem fer-hi?

La ciutat de Granollers, els seus ciutadans i ciutadanes, la seva institució més representativa, el consistori, han començat fa temps a donar passes per treballar en favor de l'acollida a les persones refugiades. Per això, aquest encàrrec intern, tècnic, que hem compartit amb entitats i grups municipals, d'elaborar un Protocol d'acollida a les persones refugiades.

El Protocol recull les línies de treball actuals de l'Ajuntament i de la ciutat. Amb tot, quan arribin les persones refugiades, necessàriament haurem de posar a l'abast altres recursos, programes, accions, que treballarem conjuntament amb la societat civil, les entitats del tercer sector i els serveis municipals

Una altra passa, simbòlica, ha estat l'aprovació de la moció de l'Associació Catalana de Municipis, la Federació de Municipis de Catalunya i el Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, en defensa de l'acollida de persones refugiades, presentada pels Grup Municipal Socialista en el Ple de l'Ajuntament del dia 28 de juny de 2016, i aprovada per unanimitat, que declara l'Ajuntament de Granollers compromès amb l'acollida de persones refugiades, com també 12 punts que van des de la petició que el món local tingui un compromís més rellevant a l'exigència que s' faci marxa enrere en l'acord entre els estats i governs de la UE i Turquia.

1. FONAMENTS DEL PROTOCOL D'ACOLLIDA A LES PERSONES REFUGIADES

1.1. El Pla de Projecció Exterior (2014-2018) i el Programa d'Actuació Municipal (2015-2019)

Granollers, capital de la comarca del Vallès Oriental, és una ciutat amb una decidida voluntat de projecció exterior en àmbits molts diversos, començant pel més tradicional, l'econòmic, seguit d'àmbits com l'esportiu, l'educatiu..., i d'altres que no són tan coneguts, però igualment rellevants.

Aquesta projecció exterior adquireix una dimensió internacional, concretada en l'aprovació del Pla de Projecció Exterior, aprovat pel Ple de 25 de novembre de 2014, en la legislatura passada, on s'expressa la vocació internacional de les xarxes de relacions globals (empreses, centres acadèmics, entitats culturals, ciutadanes i ciutadans...).

Un dels objectius de Pla de Projecció Exterior és

3.3. Consolidar el posicionament exterior i internacional de Granollers com a ciutat constructora de pau.

L'objectiu es concreta en el projecte 16 (emblemàtic) reforçar la participació de Granollers en xarxes, projectes i esdeveniments vinculats a la cultura de pau.

Hi ha una correspondència entre els projectes definits en el Pla de Projecció Exterior i el Programa d'Actuació Municipal 2015 – 2019 (PAM), que es marca com a objectiu promoure l'atractivitat de la ciutat amb lideratge territorial, en comerç, esport, cultura, memòria, identitat i pau. Una de les actuacions definides és, precisament, el desenvolupament del Pla de Projecció Exterior.

També hi ha quatre actuacions del PAM, que ens vinculen amb l'exterior en els àmbits de memòria i cultura de pau, inclosa la solidaritat:

- «6. Destinar un 1% del pressupost municipal a Cooperació i actualitzar el Pla director de cooperació.
7. Consolidar el posicionament exterior i internacional de Granollers com a ciutat constructora de Pau.
8. Liderar la xarxa catalana d'Alcaldes per la Pau des de Can Jonch i establir-hi la seu.
9. Desenvolupar un programa de solidaritat per donar resposta a la crisi de persones refugiades i de coordinació per a les accions d'acollida.»

Si ens fixem en l'última actuació, desenvolupar un programa de solidaritat per donar resposta a la crisi de persones refugiades i de coordinació per a les accions, ens podem preguntar d'on ens ve aquesta implicació amb un «exterior» que va més enllà de la comarca i del país i que ens lliga amb un drama de dimensions planetàries, que en tot el món, entre refugiats i desplaçats, abasta 60 milions de persones.

1.2. Granollers, ciutat d'acollida a les persones refugiades

Durant la Guerra Civil (1936-1939), Granollers va conèixer el drama de les persones refugiades¹ procedent d'altres zones de l'Estat espanyol, unes 2.000 persones, que van venir en diverses fases.

¹ Camps, A.: «Refugiats de guerra a Granollers i al Vallès Oriental», dins «Granollers 1936-1939. Conflicte revolucionari i bèl·lic». Barcelona, 1989.

La ciutat va saber organitzar-se per acollir-les, tant en equipaments públics com privats. Van viure-hi, van néixer fills de dones refugiades i també en van morir, a la nostra ciutat.

Posteriorment, la ciutat va viure l'exili de moltes persones refugiades, com també de granollerins i granollerines, nadius o d'adopció, que van acompanyar la retirada de les tropes republicanes a la frontera amb França.

1.3. La cooperació i la solidaritat

Un dels àmbits d'atractivitat de la ciutat és el de la solidaritat, que s'inicia quan l'Ajuntament de Granollers esdevé membre del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament (1993) i posteriorment amb la creació del Consell Municipal de Cooperació i Solidaritat i l'aprovació dels estatuts del Consell (1995).

Aquest Consell, passats vint anys, manté la seva vigència i contribueix, a través de les entitats, a ajudar a desenvolupar projectes, la majoria dels quals es fan en països amb índex de desenvolupament econòmic baix.

En la primavera de 1996 es va crear la regidoria de Cooperació, Solidaritat i Drets de la Persona, fruit d'un pacte de govern de tres forces polítiques: PSC, CIU i ERC.

Amb l'aprovació del Pla Director Municipal de Cooperació al Desenvolupament (2011) es marquen unes línies d'actuació i es manifesta la necessitat de reforçar el treball en l'àmbit de la sensibilització la municipi, com també d'establir la cooperació directa amb altres ciutats com una de les línies de treball preferent, sense deixar de banda la cooperació indirecta, a través de convocatòria de subvencions.

El Pla Director Municipal de Cooperació al Desenvolupament està en fase de revisió en la legislatura actual.

Un altre dels aspectes rellevants d'aquests 21 anys de treball en l'àmbit de la cooperació internacional, centrat en l'acollida, és el manteniment del projecte nascut l'any 1994 i impulsat per l'Associació d'Amics del Poble Sahrauí de Granollers, «Pis d'acollida als nens i nenes sahrauís malalts», que es regula mitjançant conveni amb l'Ajuntament.

El poble sahrauí viu refugiat a Algèria i fa 40 anys que persevera per tornar a la seva terra. L'Ajuntament de Granollers, amb aquests i altres projectes presentats a convocatòria de subvencions per altres entitats (Medicus Mundi Catalunya, Club Atletisme l'Aire) o en situacions d'emergència causades per les pluges torrencials, ha estat sensible a la difícil situació en què sobreviu el poble sahrauí en mig del desert de Tinduf.

1.4. L'acollida a les persones nouvingudes

Com a capital comarcal i motor de l'economia, la ciutat va saber també adaptar-se a la vinguda de persones procedents d'arreu del món, a final del segle XX i a principi del XXI. L'Ajuntament de Granollers va aprovar l'any 2001 el Pla d'Acollida a les persones nouvingudes «Granollers la Vila Oberta a les Persones».

El Pla d'Acollida va implicar la creació d'una Taula d'acollida (2001) i, arran del desenvolupament de la ley orgánica 4/2000, de 11 de enero, sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social (coneguda com a 'ley de extranjería'), la consegüent creació de l'Oficina d'Acollida,

amb personal especialitzat en la recepció i acollida de persones nouvingudes i la tramitació administrativa.

Entre el anys 2005 i 2007, amb el suport de la Diputació de Barcelona, es va fer la revisió del Pla d'Acollida, que va donar lloc a un nou document, no aprovat oficialment, però que és una fidel fotografia d'aquell moment: el Pla de Recepció i Acollida Municipal (PRAM).

Durant la legislatura 2007-2011 es va potenciar la relació entre l'Oficina d'Acollida i altres serveis municipals (Educació, Serveis Socials, Joventut...), amb la voluntat d'enfortir les eines que faciliten la integració de les famílies i de les persones que han arribat a la nostra ciutat.

Per les seves característiques, el Pla d'Acollida (2001) i la seva revisió posterior (2007) és el referent principal que tenim com a ciutat a l'hora de plantejar-nos l'elaboració d'un Protocol d'Acollida a les Persones Refugiades.

En l'àmbit legal, val a dir que l'esmentada ley orgánica 4/2000, com també el reglamento que la desplega, aprovat pel RD 557/2011, de 20 d'abril, continuen vigents.

1.5. La defensa dels drets humans des de la ciutat i el teixit associatiu

1.5.1. La ciutat i la defensa dels Drets Humans

Ens hem de remuntar a final del segle XX per trobar la implicació de la ciutat amb tot un notable moviment de Ciutats pels Drets Humans sorgit a nivell europeu. Des de l'Ajuntament, es treballava en diverses direccions: creació de l'Oficina de Defensa del Ciutadà; 1ª Trobada de síndics de greuges locals de Catalunya, celebrada a Granollers el 15/03/1999; cicle de conferències sobre drets humans (1998-1999), en commemoració del 50è aniversari de la Declaració Universal de Drets Humans.

Així, la ciutat de Granollers va ser present els dies 17, 18 i 19/05/2000, a Saint-Denis, França, dins la Conferència Internacional, on es va fer la signatura de la Carta Europea de Drets Humans de la Ciutat. Posteriorment, el Ple del 15/07/2003 va ratificar la signatura de la Carta Europea de Drets Humans de la Ciutat i va aprovar l'adhesió del municipi a la Xarxa de Pobles i Ciutats pels Drets Humans.

La Junta de Govern del 9/12/2003 va aprovar el conveni de col·laboració amb l'Organisme Autònom Flor de Maig de la Diputació de Barcelona per a la realització de l'Auditoria de drets humans a la ciutat, duta a terme en el període 2004-2005.

1.5.2. Ciutats Constructores de Pau. Ciutats Defensores dels Drets Humans

El 2014 l'Ajuntament de Granollers es va adherir al projecte Ciutats Defensores dels Drets Humans, impulsat per l'Ajuntament de Sant Boi, el Comitè Català d'Ajuda al Refugiat i l'Institut de Drets Humans, que en aquella edició es va denominar Ciutat Constructores de Pau,

L'any següent, 2015, el projecte va tornar al nom original, Ciutats Defensores dels Drets Humans. Mitjançant el programa es va acollir durant la primera quinzena d'octubre 6 persones que lluiten pels Drets Humans des de diferents indrets del món. A més del de Sant Boi, hi van participar els ajuntaments de Barberà, Castelldefels, El Prat, Esplugues, Gavà, Granollers, Molins de Rei, Sant Cugat, Sant Joan Despí, Sant Vicenç dels Horts, Santa Coloma de Gramenet, Terrassa i Viladecans.

Coordinat pel Centre Català d'Ajuda al Refugiat, també hi van col·laborar Casa Amèrica Catalunya, Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, Diputació de Barcelona i Fòrum Sud.

El projecte vol donar a conèixer la feina de persones defensores dels drets humans arreu del món i ajudar a conscienciar la ciutadania sobre la necessitat d'integrar la defensa dels drets humans en la nostra tasca quotidiana.

Granollers forma part activa de la Xarxa de Ciutats Defensores dels Drets Humans i enguany, del 26 de setembre al 8 d'octubre, acull activitats del projecte.

1.5.3. El paper de les entitats granollerines en la defensa dels drets humans i l'acollida

Des de l'inici del Consell Municipal de Cooperació i Solidaritat, Amnistia Internacional ha tingut un grup local que ha fet una tasca de dinamització al carrer i de conscienciació notable en l'àmbit dels drets humans: activitats de suport als defensors dels drets humans arreu del món, les setmanes pels drets humans -que feien a la tardor-, l'impuls a la nostra ciutat -cada 30 de novembre- de la campanya «Contra la Pena de Mort, Granollers per la Vida», presentacions de l'Informe anual d'Amnistia Internacional, pel·lícules amb debat, recollides de signatures...

És una entitat que ha deixat -i deixa- empremta en el paisatge de les entitats reivindicatives, perquè any rere any ha sabut aportar-nos una mirada crítica sobre la realitat, més enllà de la nostra ciutat. Van ser dels primers a parlar-nos, aquí, dels drets econòmics, socials i culturals, drets que avui dia són àmpliament reconeguts.

Tot i el seu potencial, des d'èpoques reculades han sabut compartir les seves propostes amb les entitats del Consell, com la concentració a favor de l'ordre de processament emesa pel jutge Baltasar Garzón contra el general Augusto Pinochet, la participació en les setmanes de la cooperació a la nostra ciutat o, més recentment, l'activitat del «Joc dels Ciutadans Lliures i No Lliures», una adaptació que van fer a partir del «Joc dels Drets Humans, com es va esdevenir el 30 de gener d'enguany.

En l'àmbit d'acollida, és just reconèixer el treball ininterromput fet per l'Associació Cultural Amics de l'Àfrica (1993), en conveni amb l'Ajuntament de Granollers, en l'àmbit de l'alfabetització de persones nouvingudes i en el suport a la seva acollida, com també en la sensibilització dels ciutadans i ciutadanes de Granollers.

En aquest darrer àmbit, la sensibilització, en els darrers estius, han fet amb èxit el programa del Cicle de Cinema Africà, on ens han donat l'oportunitat de conèixer filmografies que, d'altra banda, no ens arribarien, i que ens ajuden a conèixer el continent africà

Tot i que durant uns quants anys van ajudar a impulsar projectes de cooperació al desenvolupament, sobretot al Senegal, van entrar en un període de reflexió en aquest àmbit.

També és destacable l'activitat d'una altra entitat fundadora del Consell, la delegació del Vallès Oriental de Mans Unides. Les seves activitats de sensibilització consolidades -Concurs de Narracions Solidàries, Caminada Solidària- es combinen amb les pròpies de la campanya anual, vinculada al projecte per al qual recapten diners.

1.5.4. El treball de les entitats contra les desigualtats a casa nostra

En l'àmbit del suport a les persones adultes i famílies, Càritas Parroquial de Sant Esteve a Granollers és una de les entitats de referència per l'ajut que presta a persones i famílies necessitades de la nostra ciutat.

Càritas Diocesana de Terrassa porta els programes vinculats a Pius XII, que actualment estan ubicats a la Parròquia de Fàtima, d'ajut, acollida i atenció a persones de la ciutat i la comarca.

Cal esmentar que l'antiga Càritas Diocesana que, en l'àmbit de l'acollida, havia treballat el projecte del pis d'acollida a dones nouvingudes, un dels programes que l'Ajuntament de Granollers, en conveni amb l'entitat, presentava a les convocatòries de subvencions del Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales -o Ministerio de Trabajo e Inmigración- per a programes d'immigració entre 2006 i 2009.

Quant al Xiprer, fins el 2015 vinculat a Càritas, actualment és Fundació El Xiprer.

Creu Roja, en l'àmbit de l'atenció primària, Serveis Socials, és una entitat que també té conveni significatiu i que, en el passat, va participar en projectes de cooperació al desenvolupament i en programes formatius subvencionats per la Taula d'Acollida.

1.6. Projecte de Can Jonch. Centre de Cultura per la Pau: memòria històrica, promoció de l'educació per la pau, cultura de pau, solidaritat i resolució de conflictes

Durant la Guerra Civil 1936-1939, concretament el dia 31 de maig de 1938, la ciutat de Granollers va patir un dels bombardejos més cruentos que va haver-hi sobre la població civil en territori català. Hi van morir 224 persones. La ciutat patiria més bombardejos el gener de l'any 1939, però cap com el primer.

Fruit d'aquesta voluntat de memòria, va néixer el projecte de creació del Centre de Cultura per la Pau, concebut com a centre de recursos per la pau, la cooperació, la solidaritat i els drets humans i va destinar la casa de Can Jonch a Centre de Cultura per la Pau, i va ser rehabilitat a partir d'un pla d'usos que es va elaborar a partir d'un procés participatiu fet amb representants d'entitats i tècnics municipals en el període 2004-2005. Durant el procés, la memòria històrica i la resolució de conflictes es van incorporar al projecte.

Coincidint amb el 70è aniversari del bombardeig de Granollers de 31 de maig de 1938, es va organitzar un programa d'activitats commemoratives per tal que, partint del record històric dels bombardejos, propiciés la reflexió i la promoció de la cultura de pau, amb la participació de tota la ciutadania. En el marc d'aquesta commemoració es va inaugurar Can Jonch. Centre de Cultura per la Pau, el 24 de maig de 2008.

El centre té un funcionament ordinari des d'octubre de 2008 fins a l'actualitat. Disposa d'un òrgan de participació, que és el consell assessor, que es regula d'acord el que disposa el reglament aprovat per el Plenari municipal el 28 d'octubre de 2008.

La recuperació de la memòria històrica, l'educació per la pau i la cultura de pau troben una síntesi perfecta en la programació Granollers Vila Oberta a la Pau, que es fa cada any en els mesos d'abril i maig.

2. Fonaments jurídics per a l'elaboració del Protocol d'acollida a les persones refugiades

2.1. El dret d'asil

A) Com a dret universal

El dret d'asil està recollit en l'article 14.1 de la Declaració Universal de Drets Humans (1948), i posteriorment desenvolupat en l'article 33.1 de la Convenció de Ginebra de 28 de juliol de 1951 i el seu protocol (Nova York, 31 de gener de 1967), com també en l'article 3 del Conveni Europeu de Drets Humans i els articles 18 i 19 de la Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea.

És el dret de tota persona a buscar protecció fora del seu país d'origen o de residència habitual, perquè té temors fonamentats de ser perseguida per motius de raça, religió, nacionalitat, opinió política, pertinença a un determinat grup social, motius de gènere -inclosos els motivats per la preferència sexual i la identitat de gènere-.

B) En el marc europeu

En els darrers anys, el Parlament Europeu i el Consell han aprovat

-La Directiva 2013/32/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 26 de juny de 2013, sobre procediments comuns per a la concessió o la retirada de la protecció internacional (refosa).

-La Directiva 2013/33/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 26 de juny de 2013, sobre procediments comuns per a l'acollida dels sol·licitants de protecció internacional.

-El Reglament (UE) núm. 604/2013 del Parlament Europeu i del Consell, de 26 de juny de 2013, pel qual s'estableix la determinació d'un estat membre responsable de l'examen d'una sol·licitud presentada en un dels estats membres per un nacional d'un tercer país o un apàtrida.

C) A l'Estat Espanyol

L'Estat espanyol reconeix el dret d'asil a la Constitució, article 13.4, i ho regula a través de la ley 12/2009, de 30 de octubre, reguladora del derecho de asilo y la protección subsidiaria.

Amb tot, trobem altres lleis que incideixen aquest àmbit, com la ja esmentada ley orgánica 4/2000, amb l'article 34, residencia de apátridas, indocumentados y refugiados.

En relació amb la Directiva 2013/33/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 26 de juny de 2013, sobre procediments comuns per a l'acollida dels sol·licitants de protecció internacional, Amnistia Internacional² denuncia que l'Estat espanyol no ha complert amb la seva obligació de fer la transposició del contingut de la directiva esmentada a l'ordenament intern el juliol de 2015, com tampoc no ha fet el corresponent desenvolupament reglamentari.

La mateixa entitat i altres organitzacions remarquen que els Centros de Estancia Temporal para Inmigrantes (CETI) de Ceuta i Melilla han esdevingut uns llimbs dins del sistema d'acollida.

² Sección española de Amnistía Internacional. «El asilo en España: un sistema de acogida poco acogedor». Informe publicado el 31/05/2016.

D) A Catalunya

Més enllà de l'excepcionalitat de l'allau de refugiats de la Guerra Civil espanyola (1936-1939) a Catalunya, en el darrer decenni del segle XX va haver-hi experiències puntuals d'acollida de persones refugiades (1995, refugiats i refugiades bosnians, i 1999, kosovars), per la qual cosa la Generalitat de Catalunya es va dotar del Pla de protecció internacional a Catalunya (PPIC).

El Pla de Protecció Internacional de Catalunya (PPIC), aprovat el 28 de gener de 2014, és un document estratègic pel qual la Generalitat i els ajuntaments tenen un àmbit d'actuació legal en matèria de protecció internacional ateses2

1. Les competències sectorials de les comunitats autònomes en matèria d'educació, sanitat i serveis socials que s'adrecen a totes les persones, ja siguin nacionals espanyoles, estrangeres o apàtrides.
2. La llei 26/2001, de 31 de desembre, de cooperació al desenvolupament, en l'article 3, diu:

*«Valors, finalitats, prioritats i principis de l'activitat de cooperació al desenvolupament i solidaritat internacional
(...)»*

b) El foment de la pau, la justícia, la igualtat i l'equitat en les relacions entre persones, pobles, cultures, nacions i estats, i també la prevenció i la solució pacífica dels conflictes i les tensions socials, i l'enfortiment i l'arrelament de la pau i de la convivència.

c) La promoció i la defensa dels drets humans i les llibertats fonamentals, indivisibles i interdependents, considerant la llibertat, la democràcia i la dignitat de la persona com a fonaments de tot l'esforç en pro del desenvolupament humà.

d) El reconeixement del dret dels pobles a la defensa i a la promoció de la cultura, la llengua i la identitat pròpies, i també dels valors de la convivència multicultural.

e) La defensa i la promoció de les persones i els col·lectius més desfavorits o dels que pateixen discriminacions polítiques o econòmiques per raons de sexe, de raça o ètnia, de cultura o de religió.

f) El reconeixement dels drets econòmics, laborals i socials, del treball, l'empresa i el bon govern com a fonaments d'un desenvolupament econòmic durador, equitatiu i sostenible que incideixi també en la redistribució de la riquesa i en la justícia social.»

3. La llei 10/2010, de 7 de maig, d'acollida de les persones immigrades i les retornades a Catalunya, i la llei 12/2007, d'11 d'octubre, de serveis socials, que consideren els sol·licitants d'asil com a persones usuàries dels serveis.

4. El Decret 150/2014, de 18 de novembre, dels serveis d'acollida de les persones immigrades i de les retornades a Catalunya, fa esment a la primera acollida en l'article 4, i esmenta les persones sol·licitants d'asil i de protecció subsidiària, com també els apàtrides:

«Titulars

4.1 Són titulars del dret d'accés al servei de primera acollida que regula aquest Decret les persones estrangeres immigrades, les sol·licitants d'asil o de protecció subsidiària, les refugiades, les apàtrides i les retornades, que tinguin una edat superior a l'establerta per a la finalització de l'escolaritat obligatòria i que disposin de la resolució administrativa d'empadronament en un municipi de Catalunya.

4.2 El dret d'accés al servei de primera acollida es limita a l'any posterior a la data inicial del primer empadronament de la persona titular del dret en un municipi de Catalunya, sens perjudici del que disposa la disposició addicional cinquena.

4.3 També poden ser titulars del dret d'accés al servei de primera acollida prestat a l'exterior les persones estrangeres i les apàtrides, sempre que obtinguin una autorització administrativa de residència o d'estada superior a 90 dies al territori de Catalunya i en funció de la disponibilitat del servei en els termes que preveu l'article 23 d'aquest Decret.

4.4 Els municipis poden acordar que el servei de primera acollida sigui prestat a qualsevol altra persona que s'empadroni al municipi.»

5. La disposició addicional 4^a de la ley 12/2009, reguladora del derecho de asilo y la protección subsidiaria, que estableix que les comunitats autònomes, d'acord amb les seves competències, han de gestionar els serveis i programes específicament destinats a les persones que sol·liciten asil, en coordinació i cooperació amb la Administración General del Estado.

La protecció internacional també té una repercussió a Catalunya, que actualment disposa de 250³ places d'acollida i continua creixent.

Peticions d'asil⁴

	2012	2013	2014	2015
Barcelona	200		578	837
Resta de Catalunya	6		208	
Total Catalunya	206	484	786	

Per bé que la primera entrevista amb les persones sol·licitants s'esdevé a Barcelona, l'expedient es tramita a les Oficinas de Asilo y Refugio del Ministerio del Interior, que és finalment qui ha de concedir la petició.

2.2. L'Estat espanyol: del teòric dret d'asil a la realitat

Malgrat l'empara teòrica les persones que sol·liciten el dret d'asil, hi ha una realitat palmària que xoca amb l'aplicació de la legislació: unes oficines d'atenció insuficients, amb poc personal, que a més centralitzen les peticions de protecció internacional d'arreu de l'Estat, i que acumulen retards de 4 o 5 mesos per donar cita⁵.

³ Font: Creu Roja (final juny 2016).

⁴ Font 2012, 2013 i 2014: Oficina de Asilo y Refugio del Ministerio de l'Interior (dins «Pla d'Acollida de Persones Refugiades», Ajuntament de Sant Boi de Llobregat, 2016.). Font 2015 : «Catalunya.- Aumentan un 45% las peticiones de asilo en Barcelona en 2015». La Vanguardia. 22/1/2016. Europa Press, Barcelona, que cita el subdelegado del Gobierno a Barcelona, Emilio Ablanado, i la jefa de l'Oficina de Extranjería, Elena Nieto.

⁵ J. Jiménez Gálvez/Madrid. «Cuatro meses de espera para poder pedir asilo en España. Las ONG y el Defensor del Pueblo describen un sistema de acogida colapsado». Política. El País. 6/9/2015.

Aquest retard entre la petició de cita i el fet de poder-la tenir ha provocat casos de detenció i obertura d'expedients d'expulsió de l'Estat espanyol.

A aquest fet se n'afegeixen dos més: la lentitud de la resposta oficial a les peticions -poden trigar 3 anys, quan legalment haurien d'estar en 6 mesos- i la manca de places d'acollida -segons les ONG, gairebé 300 persones sol·licitants es van quedar sense plaça en centres d'acollida.

La resolució d'expedients (2014) és inferior a la del número de sol·licituds: 3.614 -probablement d'anys anteriors- contra gairebé 6.000.

D'aquests 3.614 expedients, només el 45% van ser positives, 1.585, per bé que només 384 van obtenir l'estatus de refugiat i la resta, 1.201, el de protecció subsidiària.

Amnistia Internacional conclou que, a la vista de la realitat, el sistema d'asil i d'acollida no s'adequa als estàndards internacionals, com tampoc a les demandes socials, i considera que és arbitrari, obsolet, ineficaç i discriminatori.

3. PRINCIPIS RECTORS I D'ACCIÓ INSTITUCIONAL

3.1. Principis i valors

Com hem dit en els Fonaments del Protocol, la ciutat de Granollers s'ha regit i es regeix pels valors i principis de la cooperació al desenvolupament i la solidaritat internacional, el foment de la pau, la justícia, la igualtat i l'equitat en les relacions entre persones, pobles, cultures, nacions i estats; també, per la prevenció i la solució pacífica dels conflictes i les tensions socials, i l'enfortiment de la convivència, la promoció i la defensa dels drets humans i les llibertats fonamentals, indivisibles i interdependents, considerant la llibertat, la democràcia i la dignitat de la persona com a fonaments de tot l'esforç en pro del desenvolupament humà.

Davant de situacions de conflicte bèl·lic i les conseqüències que comporta, des de l'Ajuntament de Granollers s'ha treballat per vehicular els ajuts mitjançant entitats que treballen sobre el terreny -primera emergència- o, un cop finalitzat el conflicte, en projectes de reconstrucció -per exemple, a través del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament.

Com hem esmentat a l'apartat 1.3, la cooperació i la solidaritat, la ciutat té experiència d'acollida temporal persones refugiades, en l'àmbit de la salut, el Pis d'acollida a nens i nenes sahrauís malalts, i ara, davant del drama humanitari de les persones refugiades a les dues ribes de la Mediterrània, entenem com a ineludible el compromís de refermar el concepte de Granollers, la Vila Oberta a les persones i fer un pas més i comprometre'ns amb l'acollida a persones que s'han vist obligades a marxar de casa seva, del seu país.

Aquesta decisió la prenem després de compartir una reflexió àmplia que s'ha fet i es fa des d'institucions i des de les xarxes solidàries, bo i tenint en compte línies d'actuació compartides.

3.2. Treball en xarxa

La Generalitat de Catalunya, des del Departament de Benestar Social i Família, en data 22 de setembre de 2015 (Acord Gov/151/2015) va crear el Comitè per a l'Acollida de les Persones Refugiades, que és un òrgan d'assessorament i de participació i coordinació de les administracions

públiques catalanes i de les entitats i les organitzacions socials que treballen en l'àmbit d'acollida de les persones demandants de protecció internacional o refugiades.

Aquest Comitè té cinc funcions principals quant a aquest àmbit: assessorament al govern, establiment d'actuacions entre les administracions públiques i les entitats, seguiment de l'execució del plans i programes en matèria d'acollida, formular propostes i recomanacions per millorar l'acollida, esdevenir un fòrum de debat.

El Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, que té un representant dins del Comitè, més enllà de la inclusió de projectes a partir de la campanya d'emergència, també ha fet reunions de treball destinades als ajuntaments que ens som socis per ajudar a orientar-nos i a compartir com es podria fer aquesta acollida. Des del seu web (www.fonscatala.org) es pot accedir al *minisite* Món Local Refugi, on es pot trobar molta informació vinculada a l'acollida de les persones refugiades.

Granollers participa activament en les taules de treball del Fons Català de Cooperació a Desenvolupament.

Un dels aspectes cabdals de la campanya d'emergència del Fons Català és el suport a la sensibilització. Així, en la reunió que es va fer el dia 17 de juny de 2016, a Barcelona, es van presentar els 16 projectes de sensibilització de 16 entitats diferents, que han de servir per ajudar a propiciar l'acollida de les persones refugiades arreu de Catalunya.

Cal esmentar també la Xarxa Asil.cat, que treballa per millorar les capacitats d'acollida de la societat catalana. Actualment consta de 7 entitats adherides -entre les quals Accem i CEAR-, 6 entitats col·laboradores -entre les quals la Diputació i el Fons Català- i 1 entitat observadora -Comitè Català de l'ACNUR-.

4. LÍNIES D'ACTUACIÓ

Tant des de la Generalitat, com des del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, com des dels ajuntaments, hem assumit les quatre línies d'actuació en tota crisi de grans magnituds humanitàries de caràcter migratori:

1. Atenció als refugiats en ruta.
2. Suport als municipis que atenen en ruta.
3. Planificació de la gestió de l'acollida.
4. Acollida de persones refugiades

1. Atenció als refugiats en ruta

És l'acció més urgent, per cobrir les necessitats bàsiques d'alimentació, higiene, salut de les persones que estan en trànsit, inclosa la seguretat marítima. Hi ha entitats i ONG que ja treballen en el territori i tenen els dispositius necessaris per atendre (són les grans ONG, Creu Roja, Metges Sense Fronteres, ACNUR, Metges del Món). Grans organitzacions internacionals per atendre emergències. Es tracta d'injectar recursos econòmics a aquestes entitats per destinar on calgui.

L'Ajuntament de Granollers, en els exercicis de 2013 i 2015, ha col·laborat en projectes a través del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, en l'atenció als refugiats en ruta.

2. Suport als municipis que atenen en ruta

Hi ha pobles i ciutats que es troben en les rutes i que han pres un paper actiu en l'acollida de les persones que hi passen. Es tracta d'obrir un canal municipi-municipi.

L'Ajuntament de Granollers està en contacte amb una associació de municipis libanesos i, en la mesura que sigui possible, se'ls donarà suport.

3. Planificació de la gestió de l'acollida

D'ençà del mes de setembre, l'Ajuntament de Granollers ha constituït la Taula tècnica de coordinació municipal de suport als refugiats, amb la voluntat de:

- Conèixer els recursos generals de què la ciutat pot disposar.
- Definir el paper de cadascú -altres administracions, serveis municipals, entitats, persones voluntàries- en el circuit d'acollida i en cada fase.

De l'evolució d'aquesta feina n'és resultat el present Protocol d'acollida a les persones refugiades, que anirà incorporant annexos en la mesura que la situació vagi canviant.

4. Moment de l'acollida

Tramitar l'acollida.

Quan arribin les persones, la distribució al territori ja ha d'estar tramitada. Caldrà preveure serveis bàsics (salut, alimentació, habitatge, educació, atenció psicològica...) i altres necessitats (jurídiques, d'integració).

El moment de l'acollida, la distribució de tasques entre l'Ajuntament i l'entitat receptora de persones refugiades, ha de quedar recollida per conveni.

5. RECURSOS LOCALS PER AFRONTAR EL PLA D'ACOLLIDA A LES PERSONES REFUGIADES

La població total de Granollers a 1/1/2015 era de 60.104⁶ habitants, amb un 0,12% d'increment respecte de l'any anterior. Quant a la seva composició, 8.403 persones, tenien nacionalitat no espanyola (13,98%) i procedien de 85 estats diferents.

S'aprofitaran els recursos existents a la ciutat per realitzar un acompanyament integral de caràcter psicosocial, orientat a la integració de les persones refugiades.

5.1. SUBJECTES DEL PROTOCOL. LES PERSONES REFUGIADES

Els subjectes del Pla són les persones sol·licitants de protecció internacional a Catalunya, d'una banda, i la societat granollerina, per l'altra, activa en el treball d'acollida i ja declarada voluntària en tot aquest procés-

⁶ Dades: Ajuntament de Granollers.

Les persones refugiades

Pel que fa a les persones sol·licitants de protecció internacional a Catalunya i que poden venir a la nostra ciutat a través de Creu Roja i altres entitats acollidores, a hores d'ara en desconeixem la procedència, característiques i situació jurídica.

Creu Roja

Sigui quina sigui la seva situació personal, pel fet d'haver fugit de la violència i la persecució hem d'assegurar com a municipi que la seva acollida forma part d'un procés de restitució de drets i que l'objectiu final ha de ser que, un cop acabi la situació de violència en el seu país, puguin tornar-hi si es donen les condicions o bé integrar-se si aquesta fos la seva voluntat.

En aquest sentit és bàsic assegurar que el treball amb les persones refugiades es planteja des de la perspectiva psicosocial i de fer un treball integral que asseguri

- 1) el coneixement de la ciutat i de la seva complexitat;
- 2) l'afavoriment de la seva autonomia i inclusió a la ciutat;
- 3) l'elaboració i implementació d'itineraris integrals d'inserció que els dotin d'eines per a l'aprenentatge de l'idioma, la formació, l'acompanyament sociolaboral...
- 4) l'accés a l'habitatge

L'Ajuntament, que es va dotar del Pla d'acollida a les persones nouvingudes (2001), s'ha sabut adaptar a la realitat migratòria, fins i tot en moments complicats com la crisi que es va iniciar l'any 2008 i que encara no ha acabat.

La societat granollerina ha estat oberta, dialogant, i ha tingut un govern municipal que ha fet durant anys una tasca de transformació urbana i de treball social vinculada al Pla de Barris, amb l'objectiu de fer la ciutat més habitable i més cohesionada.

Tampoc hi és aliè el treball que es fa d'ençà 2008 d'Educació per la Pau, des de Can Jonch, Centre de Cultura per la Pau amb els centres d'ensenyament de la ciutat, com també des dels serveis d'Educació, Joventut... o des d'entitats com l'Associació Cultural Amics de l'Àfrica del Vallès Oriental, especialitzada en l'alfabetització de persones nouvingudes, però també en la difusió de les cultures africanes entre la població de Granollers.

Amb tot, fa mesos que s'ha vist necessari, davant la tragèdia de les persones refugiades, de fer un conjunt d'activitats de sensibilització i d'informació, que han quedat recollides en l'annex 8.6. del Protocol.

També es va crear la Borsa de Persones Voluntàries en el mes de setembre de 2015, a la qual es van afegir també les entitats interessades, que poden tenir el seu paper, com a actors i actores en aquest Pla d'acollida.

5.2. Actors del Protocol d'acollida a les persones refugiades

L'Ajuntament de Granollers disposa d'uns recursos destinats a l'acollida en general, descrits en el Pla d'Acollida a les Persones Nouvingudes, que hem agafat com a base per a l'elaboració del Protocol d'Acollida a les Persones Refugiades.

Amb tot, aquests recursos, aplicables a la població en general, són insuficients per abordar una acollida específica a persones refugiades que puguin arribar a la nostra ciutat amb sol·licitud d'asil.

Per això, atesa la situació d'emergència, el Pla proposa establir un conveni amb Creu Roja que permetrà atendre les necessitats específiques de les persones refugiades, de caràcter addicional, en la mesura de les possibilitats existents, sense minva dels recursos que ja es destinen a atendre les necessitats dels ciutadans i ciutadanes de Granollers.

Aquests recursos nous s'han de sumar als que reben les entitats especialitzades en l'acollida de persones refugiades. En el cas de Granollers, Creu Roja és l'entitat que té un concert amb el Ministerio de Trabajo y Seguridad Social, el qual delega en l'entitat part de la gestió de l'acollida i transfereix fons europeus procedents dels Fons d'Asil, Migració i Integració (FAMI) i el Fons Social Europeu (FSE).

En principi, són els fons europeus i els fons estatals que ha de gestionar Creu Roja els que han de permetre cobrir el gruix de les despeses d'aquesta atenció, mentre que la intervenció de l'Ajuntament ha de garantir la que l'acollida es faci en les millors condicions.

Quan es prengui la decisió pressupostària, els recursos municipals addicionals s'adreçaran prioritàriament a garantir habitatge i s'emmarquen en una acció més àmplia, d'assegurar que cap família de la ciutat es vegi privada de sostre i d'alimentació.

Els actors són l'entitat acollidora, els serveis municipals, altres entitats i les persones voluntàries, per bé que poden ampliar-se.

5.2.1. Creu Roja

Entitat en concert amb l'Estat, des de la recuada de la crisi, hem mantingut reunions per anar definint el seu paper. De les tres entitats receptores de persones refugiades, és la que treballa a la nostra ciutat i la que podrà fer-ne el seguiment de l'acollida.

La proposta és de signar conveni amb l'entitat, el contingut del qual s'annexarà posteriorment al protocol.

5.2.2. Serveis Municipals

D'ençà de principi de setembre de 2015, l'Ajuntament de Granollers ha impulsat:

1. Can Jonch, com a punt d'informació de les persones i entitats voluntàries en l'ajut a les persones refugiades.
2. Dins de la pàgina web de l'Ajuntament, un lloc d'informació sobre totes les accions que es fan en pro de les persones refugiades: www.granollers.cat/solidaritat
3. La coordinació amb altres ajuntaments, a través del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, i altres institucions.

4. Internament, en data 23 de setembre de 2015, la constitució de la Taula tècnica de suport a les persones refugiades. Hi participen caps de servei i tècnics de diverses àrees i serveis: Oficina d'Atenció al Ciutadà, Servei de Nova Ciutadania, Centre d'Informació i Recursos per a Dones, Servei de Planificació i Projectes Estratègics, Gabinet de Comunicació, Serveis Socials, Servei d'Educació, Servei de Joventut, Salut Pública, Oficina Municipal d'Habitatge, Granollers Promocions i Servei Local d'Ocupació. S'han fet reunions els dies 10 de desembre de 2015 i 12 d'abril de 2016 i es va demanar als serveis municipals quina podia ser la seva aportació en cas d'arribada de persones refugiades.

A partir del treball d'aquesta taula hem identificat els recursos següents:

5.2.2.1. Servei de Planificació i Projectes Estratègics

El personal tècnic de Cultura de Pau i Cooperació i Solidaritat, 2 persones, formen part del Servei de Planificació i Projectes Estratègics, i estan ubicats a Can Jonch.

-La tècnica de Cultura de Pau, que dissenya els programes d'Educació i Cultura de Pau, Drets Humans i Memòria Històrica, ha impulsat i impulsa activitats de sensibilització entorn de les persones refugiades i dels drets humans.

-El tècnic de Cooperació i Solidaritat, que fa les funcions de secretari del Consell Municipal de Cooperació i Solidaritat, està en contacte amb els serveis municipals per a la recollida de fitxes, amb Creu Roja per a la definició del conveni, i per a l'esquema de redacció del Pla.

5.2.2.2. Oficina d'Atenció al Ciutadà

Faria l'empadronament de les persones refugiades en els habitatges acordats per l'Ajuntament de Granollers i Creu Roja.

5.2.2.3. Servei de Nova Ciutadania

Servei de Primera Acolida⁷

És un conjunt d'accions i recursos, en col·laboració amb l'Administració local, els agents locals i diverses entitats especialitzades.

Va adreçat a les persones estrangeres immigrades, les sol·licitants d'asil o de protecció subsidiària, les refugiades, les apàtrides i les retornades. A partir de juny de 2016 hauran de portar menys d'un any empadronades a Catalunya per poder accedir al servei.

Respon a les necessitats inicials de formació i d'informació, inclou l'acompanyament i la certificació d'uns coneixements per facilitar el viure i treballar a Catalunya i des del Servei de Nova Ciutadania s'informa les persones i es tramita l'accés al servei.

En l'apartat formatiu, el Servei de Primera Acolida, consta de tres mòduls:

⁷ Generalitat de Catalunya. Departament de Benestar Social i Família. Tríptic 2015 – 2016. Programa que es desenvolupa actualment.

1) Llengua. Un mòdul per aprendre català i castellà amb un mínim de 90 hores de formació en cadascuna de les dues llengües oficials, català (a través del Consorci per a la Normalització Lingüística del Vallès Oriental) i el castellà (Escola d'Adults).

2) Coneixements laborals. Un mòdul sobre el mercat de treball, amb una durada màxim de 15 hores.

3) Societat catalana. Un mòdul per conèixer el municipi i els serveis d'entorn més proper, amb un mínim de 15 hores.

Aquest servei és convenient perquè dóna unes eines inicials que faran més fàcil la seva incorporació a la societat catalana. Es disposa de 2 anys per fer la formació en els tres mòduls. Cal haver assistit al 75% de les hores de classe de cada mòdul per obtenir el certificat corresponent.

En cas necessari, des del Servei de Nova Ciutadania, es farà:

- Acompanyament a tràmits: escolarització, altes al SOC i borses de treball, tramitació targeta sanitària i qualsevol gestió que es pugui derivar de l'assentament a la ciutat.
- Assessorament individualitzat, depenent de les situacions i necessitats personals, com ara l'acompanyament a la convalidació de titulacions universitàries, la derivació en cas d'haver patit violència o abusos, etc.
- Accés a la xarxa associativa, atès que relacionar-se i vincular-se a activitats del municipi pot ser un factor clau per a una bona acomodació.

Posteriorment, es poden organitzar

- Visites guiades que situïn històricament el municipi.

En funció del perfil de les persones:

- Orientació i assessorament en l'àmbit legal i derivar o respondre la majoria de qüestions que en puguin sorgir.
- Cursos intensius i adaptats de llengua.
- La possibilitat de contractació d'intèrprets en altres moments puntuals.
- Tallers de sensibilització amb la població autòctona

5.2.2.3.1. Centre d'Informació Recursos i Documentació de les Dones (CIRD)

El CIRD intervindrà com a recurs per reforçar l'acompanyament psicològic especialitzat en suport de les dones que hagin patit algun tipus de violència.

5.2.2.4. Servei d'Educació

Des de l'Oficina Municipal d'Escolarització es coordinaran les sol·licituds de places escolars.

A la ciutat hi ha 3 escoles bressols municipals, amb programa d'ajuts per a l'escola i el menjador.

Hi ha 10 escoles d'Educació Infantil i Primària i 5 Instituts de Secundària públics. A aquest oferta s'afegeixen els 6 centres concertats que tenen totes les etapes educatives obligatòries.

El centre de Formació d'Adults ofereix cursos d'alfabetització i aprenentatge de la llengua

A la ciutat també hi ha el Consorci per a la Normalització Lingüística amb una àmplia oferta de cursos de català de tots els nivells, per a persones de més de 18 anys.

Al mes de juliol, dins de la programació habitual de Casals d'Estiu per a tots els infants i joves, s'organitza un Casal lingüístic per a nois i noies d'11 a 15 anys que fa menys d'un curs que han arribat a la ciutat i tenen poc coneixement de la llengua catalana.

5.2.2.5. Servei de Joventut

Ofereix formació i orientació al treball per a joves.

5.2.2.6. Serveis Socials

Estan estructurats en equips bàsics d'atenció social (EBASP), espais d'atenció on s'ofereix informació, assessorament sobre recursos socials i educatius a famílies en situació de dificultat, i seguiment i suport a persones i famílies en situació de risc d'exclusió. Aquest seguiment i suport a les famílies inclou la informació sobre gestions i tràmits i puntualment també pot incloure l'acompanyament.

De manera complementària, hi ha serveis d'intervenció socioeducativa no residencial: centres oberts, que són centres diürns que després de l'horari escolar que ofereixen un espai lúdic i de relació a nens i nenes i joves fins a 17 anys, amb objectius educatius i socialitzadors.

Per a famílies amb nens de 0 a 4 anys hi ha l'Espai familiar Petits i Grans, on es comparteixen qüestions relacionades amb la criança.

També disposen del projecte Amics i Amigues de la Infància, que ofereix la possibilitat de finançar activitats formatives i de lleure per a infants i joves que per motius econòmics i socials no hi poden accedir pels canals normalitzats.

L'Espai actiu de la Gent Gran, un lloc de relació i de foment d'activitats dirigit al col·lectiu de la gent gran que fomenta l'envelliment actiu i promou la participació social.

Per a famílies, disposen del Projecte d'Atenció Psicològica, que ofereix un espai terapèutic per a famílies i els seus fills, amb la finalitat d'abordar situacions conflictives. L'accés al recurs es valora des de l'EBASP corresponent.

5.2.2.7. Salut Pública

Des del servei, poden oferir:

- Acompanyament i suport.
- Revisió tema vacunal de les famílies que arriben, si aquest tema no queda cobert per l'atenció primària de salut, i sobretot si hi ha infants.
- Informació sanitària diversa: centres sanitaris, hospital, funcionament, etc, així com assessorament en temes de salut que puguin sol·licitar: alimentació...

5.2.2.8. Oficina d'Habitatge. Granollers Promocions

S'està treballant en un Pla municipal d'habitatge per fer front a l'emergència habitacional.

L'Oficina d'Habitatge a través del Servei de Borsa de Mediació per al lloguer social, dins el protocol, pot ajudar a:

- La cerca d'habitatge.
- La mediació entre Creu Roja i el propietari per al contracte de cessió.
- L'assessorament per al model de contracte de lloguer.

5.2.2.9. Gabinet de Comunicació

En la tasca d'acollida a les persones refugiades és important que les persones acollides disposin del màxim de privacitat durant el temps que estiguin acollits.

El paper del Gabinet de Comunicació és clau en les accions de sensibilització que es continuaran fent a la ciutat.

5.2.1.10. Altres serveis municipals

Hi ha serveis municipals, com el Servei Local d'Ocupació i el Servei d'Esports, que tindran una importància cabdal en una segona fase de l'acollida.

5.3. Persones Voluntàries

Des de l'esclat de la crisi dels refugiats, en el mes de setembre de 2015 es van concentrar a Can Jonch les peticions de persones i entitats que s'oferien a col·laborar en cas d'arribada de persones refugiades a la nostra ciutat.

Fins a principi de juny de 2016, 32 persones, a títol individual, i 6 entitats no pertanyents al Consell Municipal de Cooperació i Solidaritat s'havien ofert a col·laborar d'una manera o una altra en l'acollida de les persones refugiades.

Caldrà informar les persones voluntàries dels diferents passos que se seguiran i veure de quina manera poden col·laborar en l'acollida.

5.4. Altres entitats col·laboradores

En aquest procés previ a l'acollida cal definir com es poden implicar entitats com el Col·legi d'Advocats de Granollers i Càritas, que han mostrat el seu interès per ser-hi presents, com també altres entitats que van participar en les concentracions de setembre i octubre de 2015, «Un minut de silenci, un minut de dignitat».

6. FASES DE LA INTERVENCIÓ A GRANOLLERS. FUNCIONS DE CADA ACTOR. CALENDARI

El Programa d'acollida i integració a persones refugiades de Creu Roja⁸ preveu una intervenció màxima per persona beneficiària o família entre 18 i 24 mesos i està orientada a la integració.

⁸ Font: Creu Roja.

Hi ha un pas previ a l'arribada a la ciutat de Granollers, que es desenvolupa en un dels centres d'acollida i que, en principi, és de 1 mes, durant el qual es proporciona a les persones atenció social, allotjament d'emergència i cobertura de necessitats bàsiques.

A partir d'aquí és quan Creu Roja, d'acord amb els municipis que reuneixen les condicions, fa el que denominen acollida residencial i que nosaltres denominem recepció i primera acollida (vegeu 6.2.).

6.1. Previ a la recepció i acollida

Com a municipi, en aquests moments, tenim un treball previ a la recepció i acollida, que té durada de 4 mesos (inclòs agost). De les tasques que cal fer, en destaquem:

1. Elaboració del conveni amb Creu Roja i altres entitats receptores.
2. Coneixement de les característiques i nombre de persones que vindran a la nostra ciutat.

6.2. Recepció i primera acollida

Durada prevista: 6 mesos prorrogables a 9 en casos d'especial vulnerabilitat.

En aquest període, les persones acollides tenen assegurades l'allotjament i la manutenció

Acció	Denominació	Actors	Calendari
1	Arribada i recepció	-Creu Roja	Mitjan octubre 2016
2	Primera acollida	-Creu Roja -Serveis municipals: -OAC -Servei de Nova Ciutadania -Educació -Serveis Socials -Salut Pública -Servei de Planificació i Projectes Estratègics	Mitjan octubre 2016 a mitjan abril 2017 (vulnerables: fins juliol 2017)

6.3. Integració

Des dels 6 (o 11) mesos següents. En aquests moments portarien a la ciutat entre 12 i 20 mesos. L'allotjament ha de ser a càrrec de la persona o família.

Poden sol·licitar diferents prestacions econòmiques: lloguer, manutenció, transport, farmàcia, roba...

Acció	Denominació	Actors	Calendari
1	Itineraris per accedir al mercat de treball	-Creu Roja -Serveis inclosos en la primera acollida (Serveis Socials, Nova Ciutadania, -Servei de	Mitjan abril 2017 a mitjan octubre 2017 (vulnerables: fins juny 2018)

		Planificació i Projectes Estratègics... -Servei Local d'Ocupació -Esports...	

6.4. Autonomia

Acció	Denominació	Actors	Calendari
1	Suport i seguiment puntuals	-Creu Roja -Serveis vinculats a qüestions específiques (formatives, laborals...)	Mitjan octubre 2017 a mitjan abril 2018 (total: 18 mesos). Vulnerables: fins octubre 2018 (total: 24 mesos)

7. COORDINACIÓ DEL PLA. MECANISMES DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ

Es proposa el manteniment de la Taula tècnica de coordinació municipal de suport a les persones refugiades i que es reuneixi a partir de l'aprovació inicial del Pla, abans de la recepció i acollida i, durant el primer any, un cop cada 4 mesos.

Caldrà definir amb Creu Roja uns objectius específics i uns indicadors d'avaluació.

El Consell Municipal de Cooperació i Solidaritat i la Comissió Informativa de l'Àrea de Projectes Estratègics i Comunicació seran espais de seguiment i avaluació del protocol.

8. PRESSUPOST 2017

Les persones sol·licitants d'asil que arribin a la nostra ciutat tindran cobertes les necessitats durant el primer mig any, gràcies a l'acord del Ministerio amb Creu Roja.

L'aportació de l'Ajuntament de Granollers serà, doncs, a càrrec del pressupost de 2017, que es comença a treballar i que es vol aprovar abans de finalitzar l'any 2016.